

Sethúsaieigarar vilja eisini sanering:

Kvettroynd móti peningastovnunum

Vilja peningastovnarnir ikki heildarsanera sethúsa-ognirnar, fara fólk at taka málið í egnar hendur, til tess at trýsta teir til samráðingarborðið

Í teimum góðu tíðunum, tá sethúsabyggingin var í hæddini, vóru eingir trupuleikar at fáa figging til húsa-bygging.

Fortreytin fyri hesum var, at onnur inntøkan hjá hjúnunum varð sett av til at gjalda rentur og avdrátt.

Hetta var gjørt eftir avtalu við bankan, sum flutti pening av lönarkontoini til sethúsakontoina, hvønn mánað.

Broyttar fortreytir

Nú eru fortreytirnar hjá fólkum broyttar, men bankin setur kortini somu krøv.

Missa bæði arbeiðið, er einki at gera, men missur bert annað arbeiðið, hava fólk gjørt alt tey eru ment, til tess at gjalda rentur og avdrátt, fyri ikki at missa húsin.

Stutt sagt, tað eru mong,

sum ikki fáa endarnar at rökka saman, hvussu tey so enn bera seg at. Tað gongur út yvir børnini, sum ikki fáa tann kost, sum tey eftir røttum átti at fingið.

Børnini ella bankin

So er tað, at mong foreldur eru farin at spyrja seg sjálvi, um børnini skulu fáa mat í munin, ella um bankin skal fáa sitt.

Fólk hava í longri tíð tósad saman um, hvussu tey skuldu gera. Útlit er ikki til at peningastovnar vilja sanera húslánini undir einum, nú fortreytirnar hjá fólkum eru so nógv broyttar.

Bankarnir eru farnir undir at kalla sethúsaieigarar til samrøðu - ein fyri ein, fyri at fáa yvirlikt yvir, hvussu fólk framfyr skulu gjalda aftur sethúslánini.

- Tað ber boð um, at heild-

arsanering ikki kemur upp á tal, sigur ein kelda fyri Sosialinum, og skoytir uppi:

- Fólk ásanna, at tey ikki kunnu gera stórvegis sum einstaklingar, men um vit taka okkum saman í einum felag móti peningastovnunum, er kanska ein vón fyri framan.

Felags peningaflyting

Ætlanin er at fólk skulu innlimast seg í einum sethúsa felag, við at senda eitt skriv til advokat, sum hevur limalistan um hendi.

Tá nógvir limir eru - kanska eini 1000 - 1500 í tali úr øllum landinum, verður farið til verka.

Ein ávisan dag skulu allir húsaieigarar melda flyting úr peningastovnunum til Girostovu hjá Postverkinum.

Í lógnum fyri Girostovu stendur, at eingin útgjalding fer fram, uttan so at kontoeigarin hevur givið tilsagn um tað.

Á henda hátt fáa fólk sjálvi møguleikan at gera av, hvat tey vilja nýta peningin til, sum tey av røttum eiga, og peningastovnurin fær einki gjørt.

Við hesum vilja sethúsaieigarar í trongstöðu krevja peningastovnamar til samráðingarborðið, við tí í hyggju, at fáa heildarsanering av sethúsum í Føroyum, í teimum førum, har fólk hava mist arbeiðið ella eru soleiðis fyrri, at tey ikki megna at halda treytirnar, ið vóru gjørdar, tá húsin vóru bygd.

Tað ber til

Roymar Lamhauge, deildarleiðari á Girostovuni, sig-

ur við Sosialin, at hann ikki hevur hoyrt um hesa ætlanina hjá sethúsaiegarum í trongstöðu.

- Eg kann tó upplýsa, at lønmóttakari ella persónur, sum fær stuðul t.d. frá Arbeiðsloysisskipanini, hevur rætt til at avgera, hvar peningur hansara verður fluttur.

- Girostovan hevur ikki avtalur um lán og avdráttarskipan við peningastovnar, og vit skulu ikki gjalda pening hjá fólkum út, uttan so at tey sjálvi hava givið boð um tað.

Eyðun Hammer, deildarleiðari í Føroya Banka, hevur heldur ikki hoyrt um Sethúsafelagið.

- Eg kann bert siga, at vit høvdu fingið fræinir av hesum, áðrenn tað kom so langt. Lønirnar verða oftast bókaðar manuelt, t.v.s. at arbeiðsgevarin letur inn ein lönarlísta.

- Um so var, at nógv fólk fluttu peningin í Girostovuna ein dag, kundu vit stæðgað hesum, eitt nú um ikki nógv peningur var á kontoini hjá arbeiðsgevarinum, og hervið nokta at flyta lönirnar.

Bankin kann ikki nokta

- Eitt nú Arbeiðsloysisskipanin hevur pening tøkna til útgjalding. Kunnu tit nokta at flyta hesa upphædd, t.d. í Girostovuna?

- Nei, tað kunnu vit ikki.

Føroya Banki hevur ikki umhugað at gera eiðhvørt felags tiltak, til tess at hjálpa sethúsaiegarum í trong-

Tað eru sethúsaieigarar um landið alt, ið hava tósad um at gera eitt felag, ið skal hava til endamál at skapa rúðuleika í peningastovnunum. Hetta verður gjørt í royndini at fáa peningastovnar at tal um seneringsætlan undir einum hjáteimum, sum ikki longur hava møguleika at halda avtalurnar, sum vóru gjøddar, tá húsin vóru bygd.

stöðu.

- Fólk eru serliga hart kroyst í lötuni, tað er einki dulmál. Vit hava vitjan av fólkum hvønn dag, sum hava brúk fyri avtalu um broytt gjaldsskipan, tí peningur ikki longur røkkur til.

- Vit hava gjørt nógv avtalur, eitt nú langt lánini ella lagt tey still eina tíð.

- Vit hava ikki beinleiðis reglur fyri hesum, men meta í hvørjum máli sær.

- Hvussu er støðan hjá sethúsaiegarum í lötuni?

- Hon er ógvuliga trupul. Fólk eru hart kroyst, og mong halda, at eingin mein-ing er í at gjalda skuldina, tí byrðarnar nú eru vordnar so stórar, at tey klára tað ikki kortini. Tey gavast á hondum.

Okkurt má gerast

- Húsaiegarin er ikki hækkad, tað er heldur arbeiðsloysið, skattur og avgjöld, sum nú verður tikið frá fólkum, ið er atvoldin til hetta.

- Hverjar avleiðingar kann slíki tiltak sum hetta fáa fyri sethúsaiegarar mótevís bankunum?

- Eg dugi ikki at siga tað. Vit hava trygging í húsum, men spurningurin er, um hon er nakað verd í hesum døgum.

- Tað er greitt, at okkurt má henda, serliga um fólk fara at mótmæla á henda hátt, sigur Eyðun Hammer.

Føroya Banki eigur í lötuni 10 hús, sum sethúsaiegarar ikki hava megnad at goldið. Tað merkir ikki, at bert fáar familjur ikki halda sínar skyldur, men heldur, at bankin hevur gjørt avtalur við sethúsaiegarar. Hvussu stórt tað talið er, var ikki møguligt at fáa upplýst.

Dagur